

A8 Důchodové pojištění

Obsah

Odchylné právní úpravy v Německu	2
Právní úpravy v kompetenci EU	2
Nařízení ES.....	2
Věk	3
Invalidita nebo neschopnost vykonávat povolání.....	3
Smrt	3
Situace v Německu	3
Právní základ	3
Systém pojištění, pojistitelé	3
Nárok, doby pojištění	3
Povinnost pojištění a pojistné krytí	4
Příspěvek	4
Přehled dávek	5
Starobní důchod.....	5
Důchod z důvodu snížené pracovní schopnosti	6
Pozůstalostní důchod	7
Dávky na rehabilitaci	7
Další informace	7
Co by měli migrující pracovníci vědět.....	8
Podávání žádosti v zemi bydliště	8
Nárok	8
Informace a poradenství v místě	8
Okresní správy sociálního zabezpečení v Česku	8
Německá jednatelství pro Česko	9

Upozornění: Kvůli lepší čitelnosti se v textu upouští od používání obecně platné formy mužského a ženského rodu vedle sebe. Pokud je forma mužského rodu použita samotná, jsou jí vždy osloveny i ženy.

Odchylné právní úpravy v Německu

- Nejvyšší vyměřovací základ pro měsíční příspěvek na důchodové pojištění se jmenuje příspěvkový limit a v Německu činí 5.950 eur ve starých spolkových zemích a 5.000 eur v nových spolkových zemích.
- Potřebná doba pojištění se neprodlužuje postupně v závislosti na věku odchodu do důchodu, resp. věku pojištěného. Pro pobírání standardního starobního důchodu je vedle dosažení rozhodujícího věku potřebná minimální doba placení pojištění 5 let. Do těchto 5 let se započítávají doby pojištění, získané jak v Německu, tak i v prostoru Evropské unie, včetně Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska. Před uplynutím této doby není uplatnění standardního starobního důchodu se srážkami možné.
- Při splnění celkových předpokladů je vyplácení starobního důchodu osobám dlouhodobě pojištěným, resp. těžce zdravotně postiženým možné i před dosažením regulérního důchodového věku, ovšem pouze se srážkami ve výši 0,3 procenta za každý měsíc, chybějící do splnění regulérního důchodového věku.
- Dodatečně existuje ještě starobní důchod pro zvláště dlouhodobě pojištěné osoby, které při dovršení 63 let věku mohou vykázat 45 „odpracovaných let“ (povšimněte si ale postupného zvyšování věkové hranice na 65 let u osob narozených po roce 1952).
- Starobní důchod pro ženy, resp. starobní důchod z důvodu postupného odcházení do důchodu nebo nezaměstnanosti existuje už jen pro ročníky před rokem 1952. Před dovršením 65 let věku však i pro tyto osoby platí srážky ve výši 0,3 procent za každý měsíc předčasného odchodu do důchodu.
- Pro výši německého starobního důchodu je směrodatná pouze doba pojištění a příjmu konkrétní osoby. Neexistuje žádný stanovený základní důchod.
- Starobní důchod podléhá zvláštní důchodové dani. Není jako v Česku zdaněn podle všeobecných pravidel.
- Při pobírání starobních důchodů před dosažením standardní věkové hranice musíte dbát na určité hranice přivýdělku. V současné době nemá měsíční přivýdělek až do výše 450 eur negativní vliv na výši důchodu.
- U invalidního důchodu se nerozlišuje mezi 3 stupni invalidity, nýbrž mezi částečným a plným invalidním důchodem.
- Platba dobrovolných příspěvků do soukromého penzijního fondu nevede ke snížení sazby příspěvku do zákonného důchodového pojištění.

Právní úpravy v kompetenci EU

Nařízení ES

Důchodové pojištění spadá pod nařízení (ES) č. 883/2004 Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 ke koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Nařízení stanovuje, že v zemi zaměstnání existuje povinnost pojištění.

www.zav.de/grenzregionen

portal.mpsv.cz/up

Věk

Příspěvky na důchodové zaopatření musí být placeny na příjmy docílené v příslušné zemi. Penzi či důchod dostanete ze všech zemí, v nichž jste déle než jeden rok pracovali. Při výpočtu hrají roli výše příspěvku a doby pojištění. Pro jakýkoliv částečný důchod platí předpoklady pro uplatňování nároku zemi, jejíž pojistitel důchod či penzi poskytuje. Zde existují v Evropě velké rozdíly.

Invalidita nebo neschopnost vykonávat povolání

Důchody či penze při invaliditě či neschopnosti vykonávat povolání jsou národně upraveny velmi rozdílně. Získání nároku na tyto peněžní dávky je podmíněno trvalým omezením pracovní schopnosti.

Upozornění: Každá zúčastněná země rozhoduje o existenci pracovní schopnosti sama, podle vlastních předpisů!

Smrt

Evropským právem jsou chráněni i rodinní příslušníci a pozůstalí po migrujících pracovnících. Jestliže pracovníci zaměstnaní v zahraničí zemřou před regulérním nástupem do důchodu, existuje nárok na plnění pro pozůstalé z Německa, pokud zemřelý platil minimální dobu pojištění 5 let příspěvků. V případě smrti způsobené nehodou nebo smrti po absolvování profesního vzdělávání platí zvláštní ustanovení.

D Situace v Německu

Právní základ

Zákonné důchodové pojištění je odvětvím sociálního pojištění. Právním základem je šestá kniha Sociálního zákoníku (SGB VI) ze dne 18. prosince 1989.

Systém pojištění, pojistitelé

U důchodového pojištění se jedná o solidárně financovaný systém zabezpečení ve stáří, založený na bázi průběžného financování. V tomto systému jsou důchody financovány z příspěvků, které ve stejném období odvádí pracující vrstvy obyvatelstva. V současnosti se v zákonném důchodovém pojištění již nerozlišuje mezi dělníky a úředníky. Nositelé důchodového pojištění obou skupin jsou organizováni pod společným názvem „Německé důchodové pojištění“. Vedle toho existují i nadále pojišťovny Německého důchodového pojištění horníků – dráhy – moře a zemědělců, které však patří též k zákonnému důchodovému pojištění. Úředníci státních nebo zemských organizací jsou začleněni do zvláštního systému zabezpečení ve stáří.

Nárok, doby pojištění

Při odchodu do důchodu v zákonem stanoveném věku je nutno prokázat minimální dobu pojištění 5 let. K tomu patří vedle dob příspěvků například i doby výchovy dětí nebo doby pečovatelské činnosti od dubna 1995, pokud příspěvky platila pojišťovna pro případ potřeby dlouhodobé péče.

Všichni pojištění mají číslo pojištění a účet, na kterém jsou shromažďována následující data k dobám příspěvků:

www.zav.de/grenzregionen

portal.mpsv.cz/up

Doby příspěvků	Poskytovatel informací
Příjem a doby placení příspěvků	Zaměstnavatel
Doby pracovní neschopnosti	Zdravotní pojišťovna
Doby nezaměstnanosti	Úřad práce
Doby výchovy dětí	Německá důchodová pojišťovna
Doby vzdělávání	Různá vzdělávací místa
Pečovatelská činnost	Pojišťovny pro případ potřeby dlouhodobé péče

Povinnost pojištění a pojistné krytí

Povinnosti pojištění v zákonném důchodovém pojištění podléhají nesamostatně výdělečně činné osoby a určité skupiny samostatně výdělečně činných osob.

Osvobozeny od pojištění jsou pracovní poměry, v rámci kterých je pracovní činnost během jednoho kalendářního roku vykonávána po dobu kratší než celkem 2 měsíce nebo méně než 50 pracovních dnů. Pracovní poměry na velmi malý úvazek s měsíční odměnou za práci maximálně 450 eur (tzv. Minijobs) podléhají od 1. ledna 2013 zásadně povinnosti důchodového pojištění. Zaměstnanci na velmi malý úvazek tak získávají nárok na invalidní důchod a dávky při rehabilitaci. Na žádost můžete být od povinnosti pojištění osvobozeni. Pracovní poměry odměňované nízkou částkou, které byly zahájeny před 1. lednem 2013 a v rámci kterých odměna za práci nadále nepřesahuje 400 eur, jsou od 1. ledna 2013 také osvobozeny od příspěvků do důchodového pojištění. Zaměstnané osoby však mohou k získání plnohodnotných příspěvkových období v zákonném pojištění platit vlastní, relativně nízké navyšovací příspěvky. Bližší informace na stránkách www.minijob-zentrale.de.

Dobrovolné podnikové a soukromé důchodové pojištění jako doplněk k zákonnému důchodovému pojištění je za určitých předpokladů podporováno státem. Bližší informace k tomuto tématu poskytne Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí (BMAS) na stránkách www.bmas.de > Témata > Důchod > Dodatečné zaopatření ve stáří.

Pokud z nějakého povinného pojistného vztahu vystoupíte, např. protože započnete samostatnou výdělečnou činnost nebo se přechodně stáváte ženou nebo mužem v domácnosti, měli byste si nechat předem poradit v otázkách udržení pojistné ochrany.

Příslušná poradenská místa najdete na stránkách: www.deutsche-rentenversicherung.de > Servis úřední dny > Poradenská místa.

Příspěvek

Z hrubého příjmu je nutno odvádět příspěvky ve výši celkem 18,9 procent až do měsíční vyměřovací hranice 5.950 eur ve starých spolkových zemích a 5.000 eur v nových spolkových zemích (stav: 2014).

Hrubý plat:

2.900,00 eur

www.zav.de/grenzregionen

portal.mpsv.cz/up

Podíl zaměstnance:	9,45 % x 2.900 eur = 274,05 eur
Podíl zaměstnavatele:	9,45 % x 2.900 eur = 274,05 eur
Příspěvek na důchodové pojištění celkem:	18,9 % x 2.900 eur = 548,10 eur

Pro zaměstnání v oblasti s nižšími výdělky mezi 450,01 eur a 850 eur platí zvláštní pravidla. Pro osoby, které nepodléhají povinnosti důchodového pojištění, činí nejnižší dobrovolný měsíční příspěvek 85,05 eur. Nejvyšší částka je 1124,55 eur (Stav: 2014).

Přehled dávek

Německé důchodové pojištění poskytuje následující dávky:

Dávky	Cílové skupiny
Dávky k lékařské rehabilitaci	Chroničtí nemocní, lidé se zdravotním postižením
Dávky na produktivním věku ž	Chroničtí nemocní, lidé se zdravotním postižením
Starobní důchody	Senioři, důchodci
Důchody kvůli snížené pracovní schopnosti	Osoby neschopné vykonávat povolání nebo výdělečnou činnost
Pozůstalostní důchody	Vdovci a vdovy, úplní a částeční sirotci

Starobní důchod

Zákonný důchodový věk začíná pro muže a ženy ročníků až 1946 včetně dovršením 65 let věku. Pro ročníky 1947 až 1963 včetně byl zákonný důchodový věk postupně zvýšen z 65 na 67 let. Od ročníku 1964 činí důchodový věk pro zaměstnance zásadně 67 let. Podrobné informace o odstupňovaném důchodovém věku pro odchod do důchodu najdete u Německé důchodové pojišťovny na stránkách www.deutsche-rentenversicherung.de > Životní situace > Krátce před & v důchodu.

Zvláště dlouhodobě pojištění mohou od 1. července 2014 odejít do důchodu již v 63 letech bez postihu srážkami, pokud platili minimálně 45 let povinné příspěvky (ve výjimečných případech i dobrovolné příspěvky) na zákonné důchodového pojištění a narodili se před rokem 1953. Pro pojištěné narozené po roce 1952 dochází k postupnému zvýšení na 65 let.

Výše starobního důchodu je závislá na dobách pojištění a příslušném příjmu. Zjišťuje se podle následujícího vzorce:

Měsíční starobní důchod = body z příjmu x faktor přístupu X faktor druhu důchodu X aktuální hodnota důchodu

Faktory jednotlivě:

- Body z příjmu: Příslušné body na základě konkrétního ročního příjmu vyplývají z poměru Vašeho individuálního hrubého výdělku k průměrnému výdělku všech pojištěných.
- Faktor přístupu: Tento faktor zohledňuje Váš věk při odchodu do důchodu. Při odchodu do důchodu v případě dovršení zákonného důchodového věku obnáší 1,0. Za každý

kalendářní měsíc předčasného uplatňování se zmenšuje o hodnotu 0,003. Při uplatňování důchodu po dosažení zákonného důchodového věku se za každý měsíc zvyšuje o 0,005.

- Faktor druhu důchodu: Zpravidla je tato hodnota 1,0; odchyluje se však v případě částečného invalidního důchodu (0,5), resp. u vdovských a sirotčích důchodů.
- Aktuální hodnota důchodu: Tato hodnota činí ve starých spolkových zemích až do 30. 06. 2014 měsíčně 28,14 eur a v nových spolkových zemích 25,74 eur, od 01. 07. 2014 měsíčně 28,61 eur ve starých spolkových zemích a 26,30 eur v nových spolkových zemích (roční úprava k 1. červenci při respektování tak zvaného faktoru stálosti).

Určité ročníky mohly doposud odcházet do důchodu nejdříve ve věku 60 let. Postupným zvyšováním důchodového věku z 65 na 67 let existuje však v současné době mnoho zákonných (zvláštních) úprav, které se týkají i předčasného pobírání důchodu. Zpravidla je třeba počítat s důchodovými srážkami ve výši 0,3 procent předčasného pobírání důchodu měsíčně.

Na svůj starobní důchod platíte v Německu **daně**. Zdanění důchodů ze zákonného důchodového pojištění a jiných dávek základního důchodového zaopatření se od 1. ledna 2005 netýká jen jejich výnosových podílů, nýbrž se v rámci úpravy dlouhodobého přechodu rok od roku zvyšuje. Při odchodu do důchodu od roku 2040 je třeba tyto dávky pak plně zdanit. Jestliže například v roce 2015 půjdete do důchodu, činí podíl zdanění 70 procent, v roce 2025 již 85 procent. Jak dalece jste tímto při pobytu v zahraničí dotčeni, můžete zjistit na následujícím odkazu:

<http://www.finanzamt-rente-im-ausland.de/steuererklaerung/doppelbesteuerung/>

Jako příjemce standardního starobního důchodu si můžete neomezeně přivydělávat a nemusíte se obávat žádných srážek. Pokud však pobíráte starobní důchod před dovršením standardní věkové hranice, mají určité **hranice přivýdělku** vliv na výši tohoto důchodu. Pokud vyděláváte měsíčně více než 450 eur brutto, může být starobní důchod až do dovršení standardní věkové hranice vyplácen již jen jako částečný důchod. V závislosti na výši dodatečného příjmu činí dílčí důchod 2/3, 1/2 nebo 1/3 Vašeho dosavadního starobního důchodu.

Důchod z důvodu snížené pracovní schopnosti

Rozlišuje se důchod při částečné či plné invaliditě. Částečně invalidní je ten, kdo je ze zdravotních důvodů schopen za běžných podmínek všeobecného pracovního trhu pracovat méně než 6 hodin denně, avšak alespoň 3 hodiny denně. Plně invalidní je ten, kdo může ze zdravotních důvodů pracovat méně než 3 hodiny denně.

Pro pojištěnce, kteří se narodili před 2. lednem 1961, platí ochrana legitimního očekávání. Tito požívají ještě profesní ochranu podle starého práva a mohou při změně pracovní schopnosti obdržet částečný invalidní důchod z důvodu neschopnosti vykonávat povolání. Tento důchod dostanou pojištěnci, kteří své dosavadní kvalifikované povolání nebo přiměřenou srovnatelnou činnost již nemohou vykonávat nebo ji mohou vykonávat méně než 6 hodin denně, avšak na všeobecném pracovním trhu jsou minimálně 6 hodin denně použitelní.

S ohledem na různé reformy, které vstoupily v platnost v roce 2001, je na uvážení, zda není vhodné riziko invalidity pokrýt dodatečně soukromou pojistkou.

Plný invalidní důchod odpovídá důchodu vypočteného podle vzorce pro starobní důchod, přičemž doby chybějící do dovršení 60 let věku (při začátku důchodu od 01. 07. 2014 do 62 let věku) jsou zohledněny formou předchozího průměrného příjmu. V případě částečné invalidity obdržíte 50 procent tohoto důchodu.

www.zav.de/grenzregionen

portal.mpsv.cz/up

Při pobírání důchodu z důvodu snížené pracovní schopnosti je třeba respektovat hranice přivýdělku. Měsíční příjem do 450 eur brutto se v současné době nepovažuje za obnos ohrožující výši důchodu.

Překročení hranice však může vést k tomu, že Váš důchod již nebude vyplácen vůbec nebo jen v malé výši. Hranice přivýdělku jsou vypočítávány většinou individuálně, přičemž rozhodující vliv mají pracovní výdělek brutto, docílený před vznikem invalidity, a místo, kde byl výdělek dosažen (staré nebo nové spolkové země).

Pozůstalostní důchod

Důchody vzniklé na základě smrti jsou vypláceny vdovcům a vdovám, úplným či částečným sirotkům. Vdovský důchod neobdrží jen vdova po zemřelém, nýbrž i jeho rozvedená manželka, jestliže manželství bylo rozvedeno před 1. červencem 1977. Od roku 2005 mohou pozůstalostní důchod nárokovat i partneři stejného pohlaví z registrovaného partnerství.

Zemřelý musel mít v době úmrtí přiznaný důchod nebo musel mít splněnou minimální dobu pojištění v trvání 5 let.

O zvláštních formách, jako důchodu na výchovu, nebo o rozdělení důchodu, se prosím informujte u Německé důchodové pojišťovny.

Vlastní příjem pozůstalého může při překročení hranice nezdánitelné položky vést od 4. měsíce ke snížení pozůstalostního důchodu.

Dávky na rehabilitaci

Podle zásady „Rehabilitace před důchodem“ poskytuje zákonné důchodové pojištění dávky zdravotní péče k získání, resp. obnovení pracovní schopnosti pojištěného. K tomu patří např. lázeňské pobyty, ambulantní rehabilitační opatření, profesní kvalifikační opatření.

Další informace

- **Německé důchodové pojištění**
D-10704 Berlín
Tel. +49 (0)30 865 0
Fax +49 (0)30 865 272 40
E-mail: drv@drv-bund.de
Internet: www.deutsche-rentenversicherung.de
- **Bezplatná infolinka** pro volání z Německa: **0800 1000 48070**
Pondělí až čtvrtek: 7.30 až 19.30 hod., pátek: 7.30 až 15.30 hod.
- Pro sdělení na adresu Německého důchodového pojištění je k dispozici na internetové stránce www.deutsche-rentenversicherung.de > Servis > Kontakt & Poradenství **kontaktní formulář**
- **E-mailová adresa pro** všeobecné otázky k zákonnému důchodovému pojištění:: meinefrage@drv-bund.de
- Brožura Spolkového ministerstva práce a sociálních věcí (BMAS): [Soziale Sicherung im Überblick](#) (Sociální zabezpečení v přehledu)

✓ Co by měli migrující pracovníci vědět

Podávání žádosti v zemi bydliště

Abyste dostali důchod či penzi, je třeba podat žádost, a to 3 až 4 měsíce před odchodem do důchodu. Žádost by měla být podána u příslušného pojistitele v zemi Vašeho bydliště, přičemž je nutno poukázat na doby pojištění v ostatních zemích. Je-li Vám známo, uveďte přitom své tamní číslo pojištění nebo spisovou značku. Jednání s pojistiteli v ostatních zemích, v nichž jste byl pojištěn, bude zahájeno ze země Vašeho bydliště. Nemusíte tedy podávat osobně žádost u všech zúčastněných pojistitelů.

Nárok

Bydlíte-li v Česku a kromě českého důchodu si také nárokujete částečný důchod z Německa, musíte dosáhnout důchodový věk, potřebný pro německý důchod (65 let) a splnit čekací dobu, která platí v Německu (5 let). Pokud dobami pojištění v příslušné zemi čekací dobu nesplníte, lze k opodstatnění nároku sečíst doby pojištění získané v různých zemích Evropské unie, včetně Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska.

i Informace a poradenství v místě

Okresní správy sociálního zabezpečení v Česku

Informace ke svému důchodu v Česku můžete získat u následujících okresních správ sociálního zabezpečení v hraniční oblasti s Německem:

ČSSZ oblastní pracoviště České Budějovice

A. Barcala 1461
CZ-370 05 České Budějovice
Tel.: +420 387 755 111
E-mail: posta.xc@cssz.cz

ČSSZ oblastní pracoviště Plzeň

Lobezská 12
CZ-303 81 Plzeň
Tel.: +420 377 426 111
E-mail: posta.xp@cssz.cz

ČSSZ oblastní pracoviště Ústí nad Labem

Revoluční 3289/15
CZ-400 01 Ústí nad Labem

www.zav.de/grenzregionen

portal.mpsv.cz/up

Tel.: 475 314 111

E-mail: posta.xu@cssz.cz

Německá jednatelství pro Česko

Informace k německému důchodovému pojištění získáte po zadání svého čísla důchodového pojištění u následujících poradenských agentur pro Česko:

Německé důchodové pojištění Bayern Süd

Am Alten Viehmarkt 2

D-84028 Landshut

Tel.: +49 (0)871 81-0

E-mail: service@drv-bayernsued.de

Internet: www.deutsche-rentenversicherung-bayernsued.de

Německé důchodové pojištění Bund

D-10704 Berlín

Tel.: +49 (0)30 865 0

E-mail: drv@drv-bund.de

Internet: www.deutsche-rentenversicherung-bund.de

Bezplatná infolinka pro volání z Německa: **0800 1000 48070**

Pondělí až čtvrtek: 7.30 až 19.30 hod., pátek: 7.30 až 15.30 hod.

Německé důchodové pojištění horníci-dráha-moře

Hlavní správa

Pieperstr. 14 - 28

D-44789 Bochum

Telefon: +49 (0)234 304-0

E-mail: rentenversicherung@kbs.de

Internet: www.kbs.de

Bezplatná infolinka pro volání z Německa: **0800 1000 48080**

Pondělí až čtvrtek: 7.30 až 19.30 hod., pátek: 7.30 až 15.30 hod.

V rámci mezinárodních poradenských dnů Vám kompetentní odborníci Německé důchodové pojišťovny a České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) v místě bezplatně zodpoví Vaše otázky k národnímu a mezinárodnímu penzijnímu právu. Aktuální přehled termínů najdete na stránkách www.deutsche-rentenversicherung.de > Servis > Kontakt & Poradenství > Poradenství > Poradenství v místě > Mezinárodní poradenské dny.